तथा च।
"तर्पयामि पदश्चोक्त्वा मन्त्रान्ते स्वेषु नामसु।
द्वितीयान्तेषु चैवेवं तर्पणस्य मनुर्मतः॥"
शक्तिविषये पुनर्मूलमुच्चार्य्य अमुकीं तर्पयामि स्वाहा। होमतर्पणयोः स्वाहेति तत्तत्तन्त्रवचनात्। नीलतन्त्रे।
"मन्त्रान्ते नाम चोच्चार्य्य तर्पयामि ततः परम्।
कुर्य्याच्चैव वरारोहे! स्वाहान्तं तर्पणे मतम्॥"
इत्यादि॥ विश्वेश्वरतन्त्रे।
"विद्यां पूर्व्वं समुच्चार्य्य तदन्ते देवताभिधाम्।
तर्पयामीति सम्प्रोक्त्वा स्वाहान्तस्तर्पणो मतः॥"
अभिषेकवाक्यन्तु। नमोऽन्तं मूलमुच्चार्य्य अमुकदेवतामहमभिषिञ्चामि इति कलसमुद्रया स्वमूर्द्ध्नि अभिषिञ्चेत्। तथा च। गौतमीये।
"नमोऽन्तं मूलमुच्चार्य्य तदन्ते देवताभिधाम्।
द्वितीयान्तामहं पश्चादभिषिञ्चाम्यनेन तु॥
अभिषिञ्चेत् स्वमूर्द्धानं तोयैः कुम्भाख्यमुद्रया॥"
शक्तिविषये नीलतन्त्रे।
"मन्त्रान्ते नाम चोच्चार्य्य सिञ्चामीति नमः पदम्॥"
इति। ततो ब्राह्मणान् भोजयित्वा पूजां कुर्य्यात्॥ *॥ ततो दक्षिणा। अद्येत्यादि कृतैतदमुकमन्त्रपुरश्चरणकर्म्मणः साङ्गतार्थं दक्षिणामिदं काञ्चनं वह्निदैवतं अमुकगोत्राय गुरवे तुभ्यमहं सम्प्रददे। ततोऽच्छिद्रावधारणं कुर्य्यात्॥

अथ ग्रहणपुरश्चरणसङ्कल्पः।

तद्यथा,
ओम् अद्येत्यादि राहुग्रस्ते निशाकरे दिवाकरे वा अमुकगोत्रः श्रीअमुकदेवशर्म्मा अमुकदेवताया अमुकमन्त्रसिद्धिकामो ग्रासाद्विमुक्तिपर्य्यन्तं अमुकदेवताया अमुकमन्त्रजपरूपपुरश्चरणमहं करिष्ये। इति सङ्कल्प्य जपेत्। ततस्तद्दिने तत्परदिने वा स्नानादिकं विधाय ॐ अद्येत्यादि अमुकदेवताया अमुकमन्त्रस्य कृतैतत् ग्रहणकालीन-इयत्सङ्ख्याजपतद्दशांशहोमतद्दशांशतर्पण-तद्दशांशाभिषेक-तद्दशांशब्राह्मणभोजनकर्म्माणि अहं करिष्ये। इति सङ्कल्प्य होमादिकं कुर्य्यात्। दक्षिणादिकन्तु पूर्व्ववत्।"
इति कृष्णानन्दकृततन्त्रसारः॥ *॥

(अथ रहस्य पुरश्चरणम्।

श्रीपार्व्वत्युवाच।
"कथयस्व महादेव! सिद्धिकारणमुत्तमम्।
येन सिद्धिं समायान्ति सर्व्वतन्त्राश्च सिद्धिदाः॥
येषु येषु च कालेषु पुरश्चर्य्या भवेद्ध्रुवम्॥

श्रीशिव उवाच।
कथयामि समासेन श्रूयतां पर्व्वतात्मजे!।
मेषराशौ दशसहस्रं प्रजपेन्मन्त्रमुत्तमम्॥
पुरश्चरणमेतद्धि श्रूयतां सुरवन्दिते!॥
वृषराशौ यदा मन्त्री द्वायुतं प्रजपेत् सुधीः।
तेन तत्र सुसिद्धिः स्यान् नात्र कार्य्या विचारणा॥
मिथुने च यदा मन्त्री त्रायुतं मन्त्रमुत्तमम्।
प्रजपेत् प्रयतो नित्यं पुरश्चरणमुच्यते॥
कर्कटे च यदा मन्त्री सहस्रं प्रत्यहं जपेत्।
तेन सर्व्वार्थसिद्धिः स्यात् पुरश्चरणकृद्भवेत्॥
सिंहे च सर्व्वमन्त्राणामयुतानां द्वयं जपेत्।
धर्म्मार्थकाममोक्षाणां फलभाग्भवति ध्रुवम्॥
कन्यायाञ्च यदा मन्त्री मन्त्रं मन्त्रपरायणः।
सहस्रं द्वादशञ्चैव जपेन्नियतमानसः॥
पुरश्चरणमेतद्धि सर्व्वकामार्थसाधनम्।
इह लोके सुखं भुक्त्वा चान्ते देवीपदं व्रजेत्॥
तुलायां प्रत्यहं मन्त्री सहस्रं साधको जपेत्।
अनेन विधिना देवि! पुरश्चरणकृद्भवेत्॥
वृश्चिके चायुतं मन्त्रं ग्रध्यायां प्रजपेत् सुधीः।
तेन सर्व्वार्थसिद्धिः स्यात् पुरश्चर्य्याफलं भवेत्॥
धनुषि च यदा मन्त्रं जपेदयुतमादरात्।
इहैव कन्दर्पसमो धनवान् बलवान् सुखी॥
मकरे च यदा मन्त्रं जपेत् साधकसत्तमः।
चतुर्णामयुतं देवि! प्रत्यहं यतमानसः॥
धर्म्मार्थे भावयेन्नित्यं पुरश्चरणमुच्यते॥
कुम्भे चैव यदा मन्त्रं जपेदयुतमादरात्।
तेन सर्व्वार्थसिद्धिः स्यात् पुरश्चरणकृद् भवेत्॥
मीने चैव यदा देवि! प्रजपेदयुतं द्वयम्।
तेन पुरश्चरणमित्याहुः सर्व्वागमविशारदाः॥
सर्व्वत्र जपनं ज्ञेयं रात्रौ वा मैथुनेऽपि वा।
ग्रध्यायान्तु विशेषेण परयोषित्समागमे॥
हविष्याशी तदा देवि! जपेन्नियतमानसः।
एवंविधं जपं कृत्वा दशांशञ्च तदाचरेत्॥
दक्षिणां गुरवे दत्त्वा सिद्धिभाग् भवति ध्रुवम्।
अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते॥
रविवारादिसर्व्वेषु वारसंख्यासहस्रकम्।
जप्त्वा मन्त्रं सदा देवि! साधकः सिद्धिभाग् भवेत्॥
पुरश्चरणमेतद्धि नात्र कार्य्या विचारणा॥
एवंविधं समाचर्य्य दशांशञ्च तदाचरेत्।
गुरवे दक्षिणां दत्त्वा सर्व्वाकाममवाप्नुयात्॥
केवलं जपमात्रेण पुरश्चरणमुच्यते।
येषु येषु च नक्षत्रेषु जायते सिद्धिरुत्तमा॥
कथयामि समासेन श्रूयतां पर्व्वतात्मजे!।
अश्विन्यां जप्यते मन्त्रं साधकैश्च सहस्रकम्॥
तेन सिद्धिमवाप्नोति साधको नात्र संशयः।
द्विसहस्रं जपेन्मन्त्रं भरण्याञ्च यदा सुधीः॥
यमलोकं परित्यज्य धनेन च धनाधिपः।
कृत्तिकायां जपेन्मन्त्रं त्रिसहस्रञ्च साधकः॥
रोहिण्याञ्च यदा मन्त्रं जपेत् साधकसत्तमः।
सहस्रं वा शतं वापि सर्व्वकामार्थमाप्नुयात्॥
मृगशीर्षे यदा मन्त्रं नियतं प्रजपेत् सुधीः।
सहस्रपञ्चकञ्चैव बृहस्पतिसमो भवेत्॥
आर्द्रायां जप्यते मन्त्रं साधकैः सुसमाहितैः।
षट्सहस्रं यदा देवि! सर्व्वकामार्थसिद्धये॥
पुनर्व्वसुसमायोगे यदा सहस्रमुत्तमम्।
जप्यते साधको नित्यं लभते च सुरोत्तमम्॥
पुष्यायाञ्च जपेन्मन्त्रं सप्तानाञ्च सहस्रकम्।
तेन सर्व्वसुसिद्धिः स्यात् पुरश्चर्य्याधिको विधिः॥
अश्लेषायां यदा देवि! मन्त्री मन्त्रं समाहितः।
सहस्रषट्कञ्चैव जपेत् सर्व्वार्थसिद्धये॥
दशसहस्रं मघायाञ्च जप्त्वा मन्त्रं समाहितः।
पुरन्दरसमो भूत्वा साधको विचरेत् भुवि॥
एकादशसहस्रन्तु पूर्व्वत्रये जपेत् सुधीः।
कुबेर इव वित्ताढ्यो जायते नात्र संशयः॥
उत्तरत्रितये देवि! सहस्रं द्वादशं तथा।
जप्यते साधकैर्नित्यं सर्व्वकामार्थसिद्धये॥
हस्तायाञ्च जपेद्देवि! सहस्रञ्च त्रयोदश।
सूर्य्यस्यैव समो भूत्वा विचरेत् भुवि साधकः॥
चित्रायाञ्च जपेन्मन्त्रं द्विसहस्रञ्च साधकैः।
नानाभोगसमायुक्तो भवेद् भुवि पुरन्दरः॥
कृत्वा सर्व्वार्थसिद्धिः स्यात् द्विसहस्रस्य जापनात्।
साधकोऽव्याहतगतिर्जायते नात्र संशयः॥
विशाखायां यदा मन्त्रं चतुःसहस्रकं प्रिये!।
जपेच्च साधको नित्यं सोमवत् प्रियदर्शनः॥
अनुराधायां यदा देवि! मन्त्री मन्त्रं सदा जपेत्।
पुत्रपौत्रसमायुक्तः खेचरो जायते ध्रुवम्॥
ज्येष्ठायाञ्च यदा मन्त्रं द्विसहस्रं विचक्षणः।
प्रजपन् लभते सिद्धिं नात्र कार्य्या विचारणा॥
मूलायाञ्च जपेन्मन्त्रं सहस्रं पञ्चकं प्रिये!।
नानासिद्धिमवाप्नोति साधको नात्र संशयः॥
वरुणेन समो भूत्वा जायते साधको भुवि।
शतभिषायां यदा मन्त्रं द्विःसहस्रं जपेत् सुधीः॥
महापातकान्मुच्येत फलभाग्भवति ध्रुवम्।
रेवत्याञ्च यदा मन्त्रं चत्वारि सहस्रकं तथा॥
जप्त्वा स्तुत्वा सदा देवि! सोमलोकमवाप्नुयात्।
रात्रौ वा मैथुने वापि ग्रध्यायाञ्च व्यवस्थितः॥
प्रजपेत् साधको नित्यं साधयेदात्मनो हितम्।
सर्व्वदा प्रजपेन्मन्त्रं हविष्याशी दिवा शुचिः॥
दक्षिणां गुरवे दद्यात् यथा विभवविस्तरम्।
अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते॥
आदित्यादिवारयोगे नन्दादितिथियोगतः।
ततस्तत्र जपेन्मन्त्रं सहस्रपञ्चकं प्रिये!॥
तेन सर्व्वार्थसिद्धिः स्यात् पुरश्चरणकृद् भवेत्।
प्रतिपत्तिथिमारभ्य कुहूर्य्यावत् भवेत् प्रिये!॥
तिथिसंख्यां समासाद्य वर्द्धयेच्च सहस्रकम्।
जप्त्वा मन्त्रं सदा मन्त्री सर्व्वकाममवाप्नुयात्॥
पुरश्चरणमेतद्धि कथितं ते वरानने!।
प्रतिपत्तिथिमारभ्य राका यावद् भवेत् प्रिये!॥
तावन्मन्त्रं प्रजपेत तिथिसंख्याक्रमेण तु।
सर्व्वभावसमायुक्तो जायते भावसाधकः॥
एतेनैव सुसिद्धिः स्यात् नात्र कार्य्या विचारणा।
अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते॥
ववादिकरणे देवि! जप्त्वा विद्यामनन्यधीः।
करणानुसारेणैव वर्द्धयेच्च सहस्रकम्॥
पुरश्चरणमेतद्धि सर्व्वतन्त्रे च गोपितम्।
साधकस्य हितार्थाय कथितं तद्वरानने!॥
अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते।
विष्कुम्भादिषु योगेषु यो जपेत् योगसंख्यया॥